

Slovo k povzbuzení na neděli 11. dubna 2021, na Druhou neděli velikonoční
Biblická čtení: Sk 2,32-35; Ž 118; 1Jan 5,1-6; Jan 20,19-31

Milé sestry, milí bratři,

jak víme a jak také bývá každoročně připomínáno, dnešní neděle má vícero názvů, vícero rovin a podstatných momentů, které se navzájem prolínají a doplňují.

Zaprvé je posledním dnem Velikonočního oktávu, který podle již starozákonní tradice slavení velkých svátků prodlužuje oslavu Zmrtvýchvstání na celých osm dnů. Stále tedy prožíváme samu neděli velikonoční, den Vzkříšení Krista jako jeden jediný radostný den, který učinil Hospodin. V první polovině dnešního evangelijního úryvku se proto ocitáme ještě jednou v neděli zmrtvýchvstání, konkrétně večer, kdy vzkříšený Kristus přichází zavřenými dveřmi k apoštolům, přeje jim svůj Boží pokoj a dává dar Ducha svatého k odpouštění hříchů.

Zadruhé je dnešní neděle již skutečně druhou nedělí velikonoční, reálně osmým dnem po Zmrtvýchvstání Páně. Liturgicky tak zpřítomňuje i to, co se týden po samotném vzkříšení podle svědectví evangelia událo, jak o tom svědčí druhá polovina dnešního evangelia: Kristus se znovu zjevil svým učedníkům, tentokrát včetně Tomáše, který prvního dne nebyl s ostatními, a tak nechtěl v Kristovo vzkříšení věřit, dokud se sám nepřesvědčí.

Zatřetí dnešní neděle byla ve staré církvi nazývána *Dominica in albis* („nedělí v bílých“, myšleno „šatech“), a to proto, že až do dnešního dne novokřtěnci chodili v bílých rízách, které dostali při svém křtu o velikonoční noci. Radují se oni ze svého křtu, raduje se z nich a s nimi i celé společenství křesťanů, jehož se stali součástí.

A konečně nově se dnešní neděle nazývá také *Nedělí Božího milosrdenství*. Oficiálně ji tak nazval podle zjevení svaté Faustýně Kowalské svatý papež Jan Pavel II., aby tím nejen připomněl celé církvi sobě blízkou formu zbožnosti, ale především aby zdůraznil, čeho je nám bezpochyby nejvíce potřeba a co je ve skutečnosti základem celých Velikonoc: Boží milosrdenství, které odpouští hříchy a otevírá nebe jako nikdy předtím. Ostatně ne nadarmo právě v den svého zmrtvýchvstání dává Ježíš apoštolům Ducha svatého pro svátostnou službu smíření, k milosrdnému odpouštění hříchů.

To všechno jsou více nebo méně podstatné momenty liturgie dnešní neděle, všechny jsou hodny naší duchovní pozornosti, žádný z nich není dobré vynechat a pominout. Přesto z nich možná nejvíce vynikne to, co se právě osmý den po Kristově zmrtvýchvstání skutečně stalo, totiž ono podivuhodné zjevení Tomášovi, jak nám o něm svědčí dnešní evangelium.

Díky mnohým výtvarným ztvárněním si celou scénu dovedeme asi i docela dobře a plasticky přestavit: Užaslý apoštol Tomáš vkládá svůj prst do rány v Kristově boku a vyznává jeho Božství padá na kolena. Jistě jsme slyšeli i celou řadu výkladů této události; od pozornosti zaměřené na Kristovy nezacelené rány, znamení neúplnosti Kristova vzkříšení, dokud se k němu neobrátil i všechny jeho údy, přes tajemství, zda Tomáš nakonec svou ruku do Kristových ran vložil anebo ne, a co to znamená, až po postavu samotného apoštola. O tom všem také můžeme zkusit rozjímat.

V každém případě je Tomáš, nazývaný „nevěřící“, apoštolem, který by mnohým z nás měl být velmi blízkým. Můžeme se v něm mnozí najít, neboť právě on je v tuto chvíli ztělesněním všech těch (z nás), kteří mají podobnou touhu a potřebu se aspoň nějak stále přesvědčovat o pravdivosti své křesťanské víry, aspoň nějak zakoušet Krista, dotýkat se ho, dotýkat se jeho ran. Možná je Tomáš dokonce ztělesněním i těch (z nás), kteří se nějak zmítají v různých nejistotách a pochybnostech, nedokáží stále jen žít temnou kierkegaardovskou vírou jakožto vášnivou volbu nejistého, anebo zrovna „chyběli“, když ostatní potkali Pána. Prostě v Tomášovi se můžeme najít my všichni, kteří si aspoň někdy spolu s ním pomyslíme: «Dokud nevidím na jeho rukou jizvy po hřebecích a nevložím svůj prst na místo hřebců a nevložím svou ruku do jeho boku, neuvěřím».

Nikdo z nás se sice nemůže dotknout Zmrtvýchvstalého tak jako apoštol Tomáš, nejsme očitými svědky Kristova zmrtvýchvstání, žijeme již v době «blahoslavených, kteří neviděli, a přesto uvěřili», přesto mnohý z nás prožívá i v této době potřebu se Krista vzkříšeného aspoň nějak a aspoň občas vnímatelně dotknout, znovu a znovu být povzbuzen v přesvědčení o pravdivosti své křesťanské víry, dát světlo svým pochybnostem a nejistotám. Prostě zakusit Zmrtvýchvstalého, pocítit velikonoční radost a z té radosti dál žít a Krista plněji následovat.

Od velikonoční neděle po celý oktáv se proto před námi rozevívá veliké téma Boží darované radosti jakožto (prvního) poznávacího znamení skutečného setkání s Kristem, prvního a nejdůležitějšího, co člověk při setkání se Zmrtvýchvstalým může a má prožít: Radost, která nevychází z člověka samotného, která není ani darem jeho lidského okolí, ale která je darem Božím, přicházejícím zpravidla tak náhle a nečekaně, jako se zjevoval vzkříšený Pán.

Již týden tak můžeme – mimo mnoha jiného – žasnout i nad tím, že tato Boží velikonoční radost není doménou pouze svatých, jen plodem jejich čistého srdce, ale že i různě slabí a zhřešivší lidé ji mohou prožít, když se jim Kristus zjeví: Tak se přeci zaradovala Máří Magdaléna, kající hříšnice, zaradoval se i Petr, který Krista třikrát zapřel, a ostatní učedníci, kteří se také strachem rozprchli, zaradovali se apoštolové navrátivší k rybolovu, od kterého je Pán byl povolal, a dnes se zaradoval i „nevěřící“ Tomáš.

A jestliže pro apoštola Tomáše se tato radost stala lékem na jeho nejistoty a pochybnosti, stala se silou, jež ho přiměla padnout na kolena a vyznat «Pán můj a Bůh můj», nejinak tomu má být u nás. I my se máme nejprve ze všeho zaradovat. Racionální argumenty, proč Kristus vpravdě z mrtvých vstal, jsou samozřejmě nesmírně důležité, ale nakonec je to jediné radost vyvěrající ze setkání, ze vztahu s ním, která nám může dát skutečnou vnitřní jistotu, že Kristus opravdu žije, že z mrtvých vstal, že je nám blízko a že je Boží Syn.

Kéž bychom byli této radosti zvlášť v těchto velikonočních dnech stále otevřeni, kéž bychom po ní toužili, a tak ji mohli zakusit.

I proto, abychom se aspoň trochu blížili ideálu žitého křesťanství, jak nám jej nastínilo dnešní první čtení ze Skutků apoštolů, sumář o životě prvotní církve. Radost nám totiž nejen dává jistotu Boha a je silou našeho vztahu s Kristem, ale otevírá nás i druhým lidem, spojuje nás s nimi a vůbec činí pobyt zde na světě mnohem plnější a krásnější, pro nás i naše okolí...